

Аналіз новели Михайла Коцюбинського «Intermezzo»

Жанр. Твір розпочинається присвятою («Присвячую кононівським полям») та переліком незвичайних «дійових осіб» (Моя утома, Ниви у червні, Сонце, Три білих вівчарки, Зозуля, Жайворонки, Залізна рука города, Людське горе). Однак «Intermezzo» не драматичний, а епічний твір. За жанром це імпресіоністична новела. (Новела - один із видів епічних творів, близький за розміром до оповідання, але відмінний від нього надзвичайною стислістю викладу, напруженістю розвитку сюжету, несподіваністю розв'язки; властивий глибокий психологізм у розкритті внутрішнього світу персонажів, відступи від норм усталеної будови.)

Історія написання Твір має автобіографічну основу. М. Коцюбинський через інтенсивну роботу, виконання службових обов'язків виснажився фізично і морально. Улітку 1908 р. письменник відпочивав у садибі відомого українського громадського діяча Євгена Чикаленка в селі Кононівка поблизу м. Яготина (Київська область). Природа збагатила письменника численними враженнями. Так у 1908 р. з'явилася новела «Intermezzo».

Тема Тема твору криється в його назві. Слово «intermezzo» означає «перепочинок, пауза». Цей музичний термін означає невелику інструментальну п'єсу, виконувану між діями драматичного чи оперного твору при його виставі. М. Коцюбинський вклав глибокий філософський зміст у назву своєї новели. Образом intermezzo новеліст указував не тільки на перепочинок утомленого митця, але й на органічний зв'язок, може, чимось перерваних періодів у творчості чесного громадянина, який залишився вірний своїм ідеалам. Тож новелу можна вважати й автобіографічним твором (автор в образі ліричного героя новели показав самого себе).

Розповідь у творі ведеться від першої особи.

Основні ідеї твору Можна виокремити дві основні ідеї новели. 1. Необхідний глибокий духовний зв'язок із природою, єднання з нею, щоб подолати втому, зневіру, перепочити, набратися сил для нової боротьби. 2. Ідея служіння митця народів. Попри власні проблеми, депресію, відчай, митець зобов'язаний пам'ятати про страждання й біди власного народу, служити йому своїм життям та творчістю (саме тому герой наприкінці твору покидає кононівські поля та знову повертається до міста, щоб продовжити свою духовну та творчу діяльність, спрямовану на служіння українському народові).

Образи («дійові особи»). У підзаголовку до «Intermezzo» написано: «Дійові особи» і подається їх перелік: «зозуля, жайворонки, три білі вівчарки, ниви, сонце, моя утома, залізна рука города, людське горе». На перший погляд, їх дійовими особами не назвеш, та вони тісно пов'язані між собою, доповнюють одне одного, зумовлені ідейним змістом.

Серед мінорних (тобто негативних) образів новели – втома, залізна рука города (міста), людське горе.

Так, **ВТОМА** міцно тримає душу письменника, він бореться з нею за свій душевний спокій. І втома поступово відступає. М. Коцюбинський милується природою, подовгу гуляє полями. **ЗАЛІЗНА РУКА МІСТА** – це втілення проблем у житті героя, негативного впливу міського життя, відірваного від природи, що призводить до втоми, відчаю. Образ залізної руки згадується на початку та наприкінці твору (спочатку герой тікає від «залізної руки міста», потім вона повертає його назад, але коли він уже відпочив і морально готовий продовжувати боротьбу).

Спочатку природа ніби протистоїть ліричному герою: «На небі сонце — серед нив я». Поступово відновлюються сили героя, **сонце** змінює його настрої, стає бажаним гостем. У закличних словах: «Погаси сонце й засвіти друге на небі...» відчувається готовність героя до нової боротьби. Розгортанню образу сонця допомагають **зозуля та жайворонок**. Під натиском сил природи відступає «утома». Спершу вона повністю заволоділа героєм, та проходить час, і вона нагадує про себе тінню чи хмаринкою на якийсь час та й поступається місцем сонцю.

Єдиний людський образ у творі, крім образу автора, це образ селянина. Він пов'язаний з образом «людського горя». Зустрівшись із ним, герой відчув усі страждання селянства – бідного, безземельного, затурканого. Образ селянина уособлює український народ, за щастя і свободу якого повинен боротися митець своїм художнім словом. Ліричний герой співпереживає горю селянина, думає про долю трудящих.

Новела «Intermezzo» — нібито суцільний пейзаж, і в той же час ми майже не бачимо природи, не знаємо, що в ній відбувається. Перед нами — душа ліричного героя. Саме душею заволоділа втома, саме в душі грає жайворонок на голосній арфі, глибоко в душу западають слова селянина. «Дійові особи» символізують складну боротьбу, що відбувається в душі героя, передають, як поступово, відпочиваючи, приходить він до усвідомлення необхідності боротьби. Отже, так звані дійові особи новели «Intermezzo» — це символи суперечливих почуттів та переживань ліричного героя, який втілює кращі риси митців своєї епохи.

Художні засоби. Вдало створені пейзажі передають нерозривний зв'язок людини і природи. Оповідач відчуває «соболіну шерсть ячменів, шовк колосистої хвилі», йому вітер набиває вуха «шматками звуків, покошланим шумом», «тихо пливе блакитними річками льон», пливе так спокійно, що «хочеться сісти на човен і поплисти». Ця картина виглядає розкішною завдяки багатій художньо-виражальній системі (епітети, метафори, порівняння), словам-звукам і словам-барвам. Перед нами майстерна імпресіоністична картина.

Літературний напрям – імпресіонізм. М. Коцюбинський вважається яскравим представником імпресіоністичної течії в українській літературі. Імпресіонізм (від франц. «враження») – художній напрям, заснований на принципі безпосередньої фіксації вражень, спостережень, співпереживань.